

Dominica

prestolarunt ortū illius signi. in quo sol iusticie apparere debuit. Totū namq; tempus a principio vsq; ad finem mūdi pro die naturali computat̄ et qui xpm̄ p̄cesserūt in nocte fuerunt. ignorantie et culpabilitatis. q̄bus in p̄cipio noctis puta patriarchis ortum fuit signum aquarū. quia tunc tantum pluebat q̄ totam terrā aqua operiebat. nec patres tunc temporis diffusi fuerūt de sole iusticie q̄d oriri debuit in signo virginis. Et id̄ Jacob p̄iarcha plene confidēs et alios cōfirmans dixit. Non auferet̄ sceptrū de iuda et c. donec veniat qui mittend⁹ est. s. sol iusticie. et ip̄e erit expectatō gentium. **Gen. xlix** Quod verbū p̄tractās. **Aug. xvij. de ciuitate dei. c. xlv.** et annumerās omnes reges et principes iudeorū. dicit q̄ non defuit p̄nceps in dñio de tribu iuda vsq; ad herodez ascalonitā aliēigenā sub q̄ nat⁹ ē xps̄ vt adimpleret̄ p̄phetia iacob. **Itē** circa mediū huius noctis diei natural. p̄phetis qui sub lege erant signū sagittarij oriebat̄. quia varie multis annis tribulabant̄ sagitta gladij. et s̄ diuersis vicib⁹. **Pr̄** p̄pter peccatū ydolatrie interfecti sunt gladio. **xxij. milia.** **Exodi. xxxij.** Itē qm̄ in iudicia ē beelphogor puocantib⁹ mulierib⁹ moabitay. interfecti sunt gladio. **xxij. milia.** **Isa. xxi.** Item phacee filius romelie occidit de iuda centū viginti milia vno die. om̄s viros bellatorū eo q̄ dereliquissent dñm̄ deum p̄m̄ suorū. **ij. palij. xxvij.** Itē p̄pter peccatū David. ex quo numerauit pplm̄ israel et iuda. licz non gladio. tamē dei vindicta mortui sunt. **lxx. milia. ij. regū. xxiij.** Sc̄do tribulabant̄ sagitta famis et penurie. **Pr̄** cum benedab rex syrie obsedisset samariā caput asini. **lxx. argenteis** vendebat̄. et quarta ps̄ cabi ster corum columbarū. quinq; argenteis. **iiij. regū. vi.** imo tanta fuit ibi famel et penuria. q̄ mulieres p̄rios filios suos coquerēt vt eos comederent. **Tercia** sagitta erat captiuitatis et miserie. **Pr̄** regnāte achaz sup iudā et osee sup israel. et romulo rome. p̄mo rege romanorū. x tribus debellate sunt ab assyrijs. et captiue posite iuxta fluiū gozan. **iiij. regū. xvij.** Item regnāte sedechia ap̄d iudeos et apud romāos tarquino prisco ex rege romanorū ductus est in babilonē p̄plus

Judica

iudeorū. euerso prius hierusalē et templo illo nobilissimo a salomōe p̄structo. **Hiere. xxxix.** Cum ḡ sagittarent̄ tot sagittis. vidētes clare signum sagittarij ascendisse cōcluserunt. q̄ esset mediū noctis diei naturalis p̄dicti. Et ergo vehementissime christuz lolem desiderare ceperūt. vt illuminaret sedentes in tenebris. et ab his sagittis liberaret. **Ideo** ysaias clamauit ad deum dicēs **Utinam** dirumperes celos et descenderes. **ysa. lxiiij.** quasi diceret. **Pr̄** nimis tardas. nō ne vides q̄ tot sagittis affligimur. veni et libera nos deus n̄r. **Hunc** pulcre ad p̄positū nostrū consolāt̄ abacuc dic. **Apparebit** dñs in finem et nō mentiet̄. si moraz fecerit expecta euz quia veniēs veniet. q̄si diceret ysaias mirabile est de te. **Scio** em̄ te esse astrologum. qz dixit. sol iusticie manifestabit se in ligno virginis. qz dixisti. **Ecce** virgo concipiet. quādo ergo s̄ erit q̄ signum virginis ascendat. talis querela deducebat vsq; ad aduentū xpi. **Et** iohānes signū magnū vidit in celo. hoc idem signū vidit Sibilla in die natiuitatis q̄d ipatori octauiano offudit. **Quid** eniz in q̄dam circulo aureo qui in celo circa solē apparuit. in e⁹ medio d̄go erat pulcherrima puez gestās gremio. **Pr̄** illa ergo signa certificamur q̄ xps̄ sol iusticie ē lux mundi illuminās oēm hominē. et q̄ verum ē testimoniū eius. et c.

Dominica Judica.

Quis ex vobis arguet me d̄ p̄cto Jobis. viij. **Quid**emus q̄ manus inquina. quod tangit non mūdāt. s̄ magis maculat. **Volens** ḡ alqd̄ manibus lauare. ne cessario prius manus lauat. sic viciosus difficulter aliquē p̄cōrem delinquentē corrigēdo emendat. nisi primo seipsum iustificet et emēdz. **Quia** sic h̄t. ff. si seruitus vendicet. qui tenetur de alijs iusticiam facere. multo magis debet iusticiam facere de se. hoc expresse etiam **Ambro. declarat** sup **Jobi** im maculati. **Et** h̄t. **iiij. q. vij.** **Judicet** sic inquit ens. **Judicet** ille d̄ alterius errore qui non habet q̄d in seip̄o condemnet. **Judicet** iste qui non agit eadē que in alio putauerit puniēda. ne euz de aliq̄ iudicat in se iniam se

rat. **C**hristus igitur verus iudex volens aliorum errores corrigere suam innocentiam et iusticiam demonstrat dicens. Quis ex vobis etc. quasi diceret nullus. **Q**ueritur vtrum deus qui cuncta gubernat potentia et sapia sit arguendus in suo regimine de aliqua negligentia. Et videtur quod sic. quia cum sit summe potens. posset omnia mala prohibere quod non facit. ergo de hoc arguendus est. Dico quod deus omnia bene gubernat cum enim sit causa efficiens omnium et etiam finis. omnia efficit propter se. et sicut ad honorem suum congruit omnia in se dirigat sicut in finem. Est tamen sic gubernator omnium quod gubernat mediis causis secundis. Unde corpora grossiora et corruptibilia gubernat per corpora celestia et incorruptibilia et corpora celestia per angelos siue intelligentias. **D**icitur ratio est quia maioris bonitatis est communicatio. si gubernans et efficiens causa litate efficiendi et gubernandi etiam alijs sub se ordinate communicet. quod si superiora priuaret inferiorum gubernatione. et omnia immediate per seipsum gubernaret. et ideo ad offendendum suam perfectionem. communicat quibusdam gubernationem aliorum. **A**d rationem factam in oppositum respondet Bonaventura di. xi. vij. pmi quod licet deus possit omnia. tamen permittit mala fieri. et hoc ordinatissime. Duplex enim est ordo rerum. vnus est in vniuerso. alter in fine. et vterque exigit quod deus permittat mala fieri. Ordo quippe in vniuerso exigit quod ad perfectionem vniuersitatis necesse fuit fieri creaturam arbitrio liberam et peccare potentem. Sed administratio vniuersitatis. ut deus sic conditis administraret ut ea agere propriis motibus sinat. Sicut dicit Augustinus. vii. d. cini. dei. **I**deo debuit dare potentiam peccandi. Nam cum debuit regere saluo ordine sue ordinationis si voluit peccare debuit permittere. et si noluit peccare debuit conseruare. et ita debuit permittere mala. Ordo etiam ad finem hoc exigit. quia duplicem finem pertingit reperiri in vniuerso. Vnus est salus electorum. alius diuina laus quoniam ergo permissio malorum reddat electos gloriosiores per occasionem. et deus non curat vtrum per causam vel occasionem electorum gloria augetur. **I**deo deus permittit recte. Unde Augustinus. xi. de cini. dei. c. xviii. d. **N**onnulli faceret quem presciret malum. nisi pater nosset

quibus bonorum vobis accommodaret. **P**ro sunt autem eis exercitando. et ideo dicit de lapsu mundi. quod permittit plures esse malos. quia si pauci essent non auderent exercere bonos. diuina etiam laus hoc exigit quia occasione mali summe manifestat diuina misericordia in electis. in filij sui vniuersi tonatione per inimicis finem tempus. Summe etiam manifestat dei iusticiam in eterna punitione reproborum. vnde Augustinus. xi. de cini. dei. **S**i omnes remaneret in pena in nullo appareret misericordis gratia redimentis. **M**ultus si omnes transferrent in lucem in nullo appareret seueritas vltionis. **S**ed diceret forte arguendus est deus ex eo quod permittit malum. quia videtur consentire. et consentiens et faciens pari pena puniunt. ad Romanos. i. Non solum qui talia agunt digni sunt morte. sed etiam qui consentiunt. glo. **C**onsentire est tacere cum possis arguere. **C**uzigit deus possit arguere et corrigere malum si permittit et tacet consentit. sed quod consentit dignus est morte. **A**uidet bonauentura. vbi supra. quod permittere malum est duplex. **A**ut non cobibendo manus vel animam. nec in facto nec in retributione. et sic consentire conuenit deo **U**t non cobibendo manum sed tamen puniendo transgressorem. et arguendo continue. et sic non consentit. hoc modo solum deus permittit et non consentit. Sed dicitur. **E**x quo procedit ad effectum malum qui sine eo fieri non potest videtur quod sit arguendus. Dico quod ex eo quod idem effectus fit a deo sicut a causa vniuersali et etiam a creatura rationali procedente sicut ab aliqua causa partiali. ideo idem effectus fit a deo bene et ab homine male. iuste a deo. et iniuste ab homine. **E**t potest notari exemplum. ut si dominus dicat seruo. traham te leuiter cordam illam. sic quod eam non frangam. et seruus trahens impetuose frangit eam. ista fractio est a domino et a seruo. et tamen seruus peccat et male facit et non dominus. **S**ic deus statuit quod creature rationali vult cooperari in suis operationibus ut cursus nature maneat quem instituit. sine quo nulla res potest aliquid agere. imo nec etiam esse per momentum. nisi ipse conseruaret. **A**ssumit ergo creatura rationalis facit legem dei sibi prescriptam a deo. quod quis a deo gubernetur et conseruetur. et deus ibi generaliter cooperatur. sicut cooperatur igni subiendo vel soli lucendo. tamen creatura male facit legem

transgrediendo. nō autēz deus qui sic facit
sicut lex sua statuit nec ad fr̄iū obligat̄. r̄c.
sicut ⁊ duo vnū actum specie facientes. q̄rū
vnus quia nō obligat̄ ad contrariū bñ fa
cit et meritoze. Alter vero qz obligatur ad
contrariū peccat ⁊ demeritoze facit. vt pz
de actū matrimoniū inter maritū ⁊ altenum
¶ Quātū nunc ad continuatōem euāge
lij. In p̄oribz sancti euāgeliste. et mē ecclia
filios ad virtutes incitauit xpi imitatione.
Ab hinc animant̄ n̄ri saluatoris amara pas
sione. Et notant̄ tres ptes. In p̄ma inno
cencia saluatoris potentis peccantē increpa
re. ibi. Quis ex vobis r̄c. In secunda pati
entia redemptoris docentis iniuriantez to
lerare ibi. Ego demoniū r̄c. In tertia de
mentia p̄ueroz conantū innocentem lapi
dare. ibi. Rulerūt ergo r̄c.

¶ Quātum ad primā

partem est sciēdū. q̄ quia hō eterne mortis
debitor ex peccato. satisfationis debitū exol
uere non potuit. nec aliq̄s vnq̄ potuissz. ni
si expert̄ esset criminis. **¶** Christus igit̄ dei fili⁹
solus innocens a peccatis. i. **¶** Petri. ij. **¶** Pec
catum nō fecit. r̄c. p̄ morte ⁊ sanguinis effu
sionem p̄ peccatis satisfacere. ⁊ hōiem salua
re pponens coram oibz ad b̄missum et abi
lem se oñdit dicens. Quis ex vobis. **¶** Ho
raliter est uotandū fm̄ p̄bm. iij. methaph̄.
¶ Circa ea q̄ hōies ignorāt om̄s recipiūt.
nam egrotus ignorās facultatem medici ⁊
medicīne vtilitatē. vtrūq̄ p̄ter reprobat.
sicut si medicus accederet lytargicū. vulga
riter schlassuchtigē. vt euz exercitet. **¶** frene
ticum. byrnvutig. vt eum liget. ambō eum
moleste suscipiunt. et q̄si aduersariū ⁊ inimi
cum depellunt. **¶** Sic cum medic⁹ animarum
xps ex pietate in hūc mūdū veniret. curare
vulnera peccatoz. ⁊ adhibere medicinā vir
tutū. quibz anime viuūt quasi litargici dor
mientes in peccatis. et frenetici s̄ eum insa
nierunt. et quasi peccatozē reprobauerunt.
nec hodie christiani sua medicamina pie su
scipiunt. qd̄ peius est in factis suis deū ⁊ p̄
ximū de ignotis et de q̄bus ignorāt q̄si fre
netici eum inculpant ⁊ arguūt. **¶** Quibz exi
mius p̄dicatoz **¶** Paulus loquitur dicens. i.
corinth. iij. **¶** Nolite añ temp⁹ iudicare quosq̄

veniat dñs. quia fortasse vt dicit̄. xi. q. i. sa
cerdonibus. que vos laudatis ille resp̄bēdit
et que vos resp̄bēditis ille laudabit r̄c.

¶ Arguit̄ enīz deus a tribz generibz hōim
⁊ paupibz de inequali distributōe
⁊ diuinibz de rara prolis p̄creatōe.

¶ Prudentibz mūdi de impuida gubernatōe
⁊ primo nanqz indigentibz paupibz videt̄
q̄ deus inequalit̄ bona tempalia distribuat
vni supabundātiā. ⁊ alteri maximā penu
riā. Nam sic sol stans in medio equaliter
lumē suum diffundit ad alios planetas. sic
deus pater sol iusticie equalit̄ debet res tē
porales diffundere. **¶** Dico q̄ paupes debēt
esse patiētes in eoz penuria. Et b̄ p̄ duo
⁊ primo p̄pter dilectōnis dei certitudinem
⁊ secundo p̄pter imitatōnis dei celeritatem

¶ Nam p̄mo h̄nt signum certū maioris dile
ctōnis dei. quia sicut medicus expert̄s egro
s quo d̄sperat om̄ia indēnter p̄cedit quecū
qz desiderat. egro vero de cui⁹ salute ip̄e ha
bet multa negat. dietas ⁊ abstinentias ordi
nat. ⁊ potiones amaras ⁊ acetosas. sed salu
bres sibi frequēter p̄minat. **¶** Isto mō deus re
probis in hac vita quos enā odit frequēter
abundāter bona tempalia tribuit. vt p̄ pau
cis forte bonis que fecerūt. hic t̄p̄alit̄ p̄mi
entur ⁊ postea eternalit̄ p̄ malis crucientur.

¶ Nullum em̄ bonū manet irremuneratū. fm̄
Iob. iij. de psola. **¶** Quia p̄pter arguit̄
beatus Aug⁹. sic. **¶** Ex quo deus nullū opus
bonū p̄mittit irremuneratū. ⁊ mali bona ope
ra q̄nqz exercent ut videant̄ ab hominibus
vtputa dare elemosinā. orare vel ieiunare
⁊ p̄similia p̄ illis opibz recipiunt hic merce
dem t̄p̄alem ⁊ p̄spitatem. et nō mercedem
eternā quemadmodūz boni faciunt qui me
tent fructū centuplū.

¶ Cū innocēt⁹ de
vilitate p̄ditōis hūane. **¶** Deus id̄ p̄mittit
p̄spitatem maloꝝ in hoc statu vt leticie hūa
ne tristitia repentina succedat. ⁊ quod ma
le incipiunt cum gaudio. desinat in merore

¶ Hoc pz in diuine epulone. de q̄ dicit̄ Lucas
q̄ epulabat̄ quotidie splendide. **¶** Et statim
sequitur. mortuus est ⁊ sepultus in inferno.

¶ Luce. xvi. **¶** Et recitat̄ in legēda sc̄ti Ambro
si. de quodā hospite. ad quē ip̄e cū discipu
lis suis venit. **¶** Cuius dom⁹ plena et omnia
abundātia splendēs. quē cum de hui⁹ mōi

bonis interrogaret. dixit hospes se nūq̄ ali
quod difformiū habuisse. Et ambrosius
vocatis discipulis dixit. **C**reamus cito ne
nos vltio vīna cū his p̄bedat. et vix ad ia
ctum lapidis exeuntibus et vidētibz. dom⁹
totaliter incensa a terra absorpta ē. Fortia
ergo h⁹ mundi merito est despicienda. que
talem finē p̄mittit. **I**deo sanctus Grego.
in quadā oratōne p̄cat. dicens. **F**ac nos p̄
sp̄ca mundi despiciere et nulla eius aduer
sa formidare. **S**icut sanctus Job qui in oī
aduersitate dicebat. dominus dedit dñs ab
stulit. sicut dño placuit ita factū est. sit nom̄
dñi benedictū. **S**ecundo celeriter xpm pau
peres imitant ad regnū celoꝝ. nam pauper
scolaris deficientibz pecunijs plus appetit
repatriare q̄ q̄ abūdat. Et pegrinus in ter
ra aliena dñiēte pecunia magnas facit die
tas. Et falco famelicus avidius ad manuz
volat cibantis. sic reuera paup̄ avidi⁹ deside
rat ad celum volare. **U**nde bern. **M**agna
penna est paup̄tas cū qua volatur cito ad ce
lum. **Q**ui enim paup̄ est nichil cogitat nisi
quomō dicit in celis et ideo orat. ecclesias
frequentat. et magnas dietas virtutū facit.
Dives vero in terrenis occupatus cor hz i
archa vel bursa. nō in ecclā. sine corde orat
quia cor est vbi thesaur⁹ p̄putat. **I**uxta ill⁹
Mat. vi. vbi enī est thesaur⁹ tuus ibi est et
cor tuum. **R**efert cesarius q̄ q̄dam pau
per faber fuerat. q̄ de laboribz manuum mag
nas fecit elemolinas. **D**e quo quidaz here
mita deuotus audicōs cogitauit. si plures di
uitias haberet pla bona incōpabilē faceret.
qui cepit rogare dñm vt fabro dignaretur
plures diuitias ministrare. **C**ui angelus appa
rens ait. **Q**uis inq̄t animā tuam p̄ anima ei⁹
ponere. q̄ nō diuitijs affluētibz min⁹ faciat
et animā eius p̄das. **Q**ui consensit fidem
pro eo pollicens. **C**um autē faber mane sur
tessz. aur⁹ et argentū in copia inuenit. q̄re
ab illo die ab ope cessauit. et nullā elemosi
nam fecit. sed tota die quid de hoc faceret.
cogitauit. **S**urgens igit nocte romā abiit.
et familiaris impatoris ē factus. **E**t tempe
p̄cedente factus est eius senascale⁹. **H**ere
mita vero cupiens scire statū suū. raptus est
in visione ad iudiciū. et vidit xpm tanq̄ iu
dicem iracundū dicens ei. **U**bi est ille per

quē amisi animā fabri. adducat et protinus
suspendat ad patibuluz. et sic adiudicat⁹ su
spensus est vt videbat. et videns btām vie
ginem transeuntē inuocauit eam adiutricē.
que deuote filiū exorauit. et de suspendio eū
liberauit. et angel⁹ alloq̄tur eū di. **C**lige nbi
vñū ex his. aut faber manet diues et dam⁹
nabitur. aut paup̄ et saluabit. et ait. **R**edeat
inquit ad paup̄tatē vt euadat damnatōem.
Hoc p̄siderans sapiens dēp̄cat dicens. **D**i
uitias et paup̄tates ne dedecis mibi sed tñi
victi meo tribue necessaria. p̄uerbioꝝ. xxx
Secundo magnati. potentes et nobiles ar
guunt deū de prolis rara p̄creatiōe. qz pau
p̄ibus et nichil hñtibz dat deus. p̄lem. eis
aut nullā vel rarissime q̄ possideāt heredita
tem. **H**ij cogitare debent q̄ deus hoc bñ et
ordinatissime disponit. nō em̄ debet esse fau
tor maloꝝ sed destructor. **F**acit em̄ ad mo
dū agricolē qui cauet in agro d malo semī
ne. vt nō zizanja mltiplicata destruat triticū
et ipse frustret suo labore. **S**ic subtrahit q̄
busdam potentibz fertilitatē et fecunditatē.
ne p̄creati multi raptōres paup̄ez. opp̄sso
res viduaz augeant. **M**az lupus lupū pro
creat. nec p̄les est melior p̄e. **D**icit ei phi
losoph⁹. ij. de anima. q̄ vñū q̄d q̄ aptū natū
est alteꝝ facere quale ipm est. sic raptōres et
mali. quāto plures haberēt filios. tāto cru
deliores paup̄ibz. **I**deo eueniet talibz h
q̄d p̄tingit auibz bubonē et plumātibz. vt
enī ait p̄bus. viij. de animalibz. **A**ues volāt
et deplumāt ipm. **E**t p̄pter hoc venatores d
p̄bendūt multas aues cuz illo quod eue
niet p̄dictis. **D**um em̄ iniuste spoliant pau
peres. iuste ipi spoliant a supioribz. et sicut
ip̄i alios spoliant bonis rpalibz. sic et ipi pri
uant naturalibz filijs et spūalibz bonis. ysa.
xxiij. **U**e q̄ p̄datis nōne et ip̄e predaberis
Unde ambro. **A**les potentes p̄dones et
oppressoꝝ paup̄ez alloquit p̄mo de offi.
dicens. **D**iuēs eras. qua causa aliena rapie
bas gestas nō compulit. **I**do te feci diuitē
vt exactōem nō haberes. cur nō affuisti inu
tiam patientibz. **I**do te feci potentē vt nō
inferres violētā sed repelleres. **C**ripite in
quit egenū et paup̄erē. d manu pctōris libe
rate. **Q**uot enim bona isti iniuste abstule
tot contra eos clamabunt. quot lacrimę

B

T

U

impossibile et falsum. quod ab abraham usque ad christum fluxerit plus quam tria milia annorum. Sed christus ostendit hoc non esse impossibile nec falsum per suam eternitatem dicens. Amen amen dico vobis. antequam venissem. ego sum. Et notanter dicit fiet et non esset. ut abraham factum monstraret nec dicit fui. sed ego sum. ut ostenderet quod presentis eternitatis nullam preteritorem nec futuritorem neminem habet. immo presentialiter attingit preterita et futura sicut presentia. **¶** Moraliter per patientiam christi non vindicantis obprobriosa sed patienter tolerantis. instruit quilibet miles christi quod in bello huius mundi patienter etiam sustineat. propter christum dominum suum omnia mala. Nam sicut videmus quoniam rex vel princeps ad bellum personaliter progreditur. milites suos animari ac etiam dominos suos voluntarie sequi. quod qui de bello publico a domino fugeret infamis esset. nisi dominum defendere non possit. vi. q. i. infames. Et hoc intelligit de milibus qui iurauerunt se non evituros mortem per republiam. Tales etiam si fugiunt secundum leges sunt reiles lese maiestatis. ff. ad legem iuliam maiestatis l. iij. **¶** Ad propositum christi rex et salvator noster volens contra adversarium generis humani in ara crucis bellare. procedens omnem armam patientie induit ut nos animaret ad sequendum. **¶** Quod augustinus de puero centurionis. et beatus xx. iij. q. i. **¶** Paratus. Dominus Iesus exemplum singulare fuit patientie cum percuteretur in faciem respondit. Si male locutus sum exprobra me de malo. Et sequitur. **¶** Paratus advenit non solum in facie percussus. verum etiam per his quocumque a quibus hoc patiebatur crucifixus occidit. per quibus ait in cruce pendens. pater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt. **¶** Paratus ergo debet esse quilibet homo iustus et christiane religionis sequi contra adversarios bellandum. quia ex quo ei iurati sumus. ab eo non debemus discedere usque ad mortem alias infames efficiemur si fugimus. et norma christiane religionis et legis abijcimus. vi. q. i. infames. **¶** In signum huiusmodi hodie in sancta ecclesia verum passio nis christi erigitur. et effusio sanguis eius in casulis tuteis monstratur. et chorus canit. Flexit la regis pedeunt. **¶** Debet ergo miles christi ut triumphet de adversario instat christi patientis.

¶ Coniugia non reluctari sed tolerare patienter.

¶ Berbera si vindicare sed indulgere leviter pro hostibus orare eosque amare poterit.

¶ Dico primo. unde Seneca li. iij. epistola. iij. Quo animo audienda sunt imperitorum puicia. Nam ut narrat in li. de nugis philosophorum quod semel multis principibus congregatis. ceperunt perferre ad invicem. quod vir paciens posset probari et bonus cognosci. Dixit eorum unus quod cognosceret ad modum vitri quia vitrum maxime cognoscitur quo ad sonum acutum. quod si acutum sonum habet. est integrum. sed si rancidum tunc fractum est. **¶** Sic homo paciens si tangatur verbis contumeliosus. si murmurat et impacienter respondet. signum est quod patientia eius est fracta et non integra. **¶** Si autem dulciter se excuset signum est eius pacie bonitatis et integritatis. **¶** Nec aliquis potest se estimare perfectum amicum christi nisi qui coniugia leviter tolerat et non reluctatur. **¶** Quod narratur de quadam moniali inclusa magne estimacionis quam quasi beatam venerabat. Confessor vero eius vir magne litterature cupiens de eius perfectione certificari. de multis eius vitam inquisivit tandem profitebatur. quod nullo verbo vel facto ad impaciam posset commoveri. **¶** Sacerdos volens hoc experiri per tres dies alloquitur ei dicens. **¶** Soror carissima. quod hoc audio de te. vicina tua inclusa te diffamando dicit te fuisse publicam peccatricem. et bestialitatem mibi ipsa statim promota impaciam dicit mentitur in collum eius. **¶** Cui sacerdos. ubi nunc est patientia tua quam presumpsisti. scriptum est tange montes et fumigabunt. si prius aliquo coniugio tacta fuisses impaciam tuam ostendisses. **¶** Stude paciam et statim habebis quod habere estimaris. **¶** Sic etiam est de multis qui virtuosi apparent et patientes. quod si modo verbo tangantur fumigant iram. **¶** Talis enim erat ille magnus imperator Cyberius. de quo dicit Suetonius li. iij. de xi. cesaribus. quod ipse adversus puicia malosque rumores et famam de se ac suis carmina sustulit firmus ac patientis subinde iactabat in civitate libera linguam mentemque liberam esse debere. **¶** Et de imperatore Theodosio legitur. Si quis imperatori maledixerit. quod statuit hanc legem. Si quis modestie nesciit et pudoris ignarus nota nostra reddiderit lacefcenda. id est maledicenda ac temulentia id est ebrietate turbulentus

obtrector fuerit tpm meoz. eum pene nolu-
mus subiacere neqz duz aliquid n^o aspez
sustinere. quonia^m si id ex lenitate pcessit p-
temnendū est. si ex infania misfatioe dignū
si ab iniuria remittendū. **U**nd^o antiqui pbi
prediti erant hac patientia. conuicia n̄ relu-
ctari. sicut enim narrat in li. de nugis pbi-
losofhoz. **A**risippus pbilosoph^o cuidam
sibi impperia dicenti tndit. vna tu tue lin-
gue sic et ego aurū meaz dñs suz. q. d. **S**i
cut tu potes loqui mala lingua tua. sic ego
possum audire auribz meis. **I**bidem etiam
narrat qz zenophon cuidā maledicenti sibi
sic tndit. tu didicisti maledicere. et ego di-
dici teste conscientia maledicta premere.

Sed querit vtz quilibet teneat puaicia
et contumelias sibi illatas patienter sustie-
re. **E**t videt qz non. qz q sustinet pumeliā
sibi illatam. audaciā nutrit conuiciāns. sed
hoc non est faciendū. ergo nō debet pume-
liam patienter sustinere. ymmo cōuiciāns
respondere. **C**ontra in ps̄o dicit. **Q**ui iqui-
rebant mala mihi locuti sunt vaitates. sub-
dens. ego aut tanqz surdus n̄ audiebā. et si
cut mur^o et c. **E**t dicit **Th**omas i scda scde. q.
lxxij. **Q**z sicut patientia necessaria est i his
que p nos fiunt. ita etiā in his q cōtra nos
dicunt. **P**recepta aut pacie que p nos fiūt
sunt in ppatōe animi habenda. sicut dicit au-
gustinus in li. de sermone dñi in monte vbi
exponit illud pceptum dñi. **S**i quis pcut-
serit te in vnā maxillā prebe ei et aliaz. vt. s.
homo sit patris hoc facere si opus fuerit. **S**
tamē non tenet sp̄ facere actu quia nec ipse
dñs hoc fecit. sed cū suscepisset alapam. di-
xit. quid me cedis. **J**ohānis. xvij. **E**t idō
circa verba cōtumeliosa que p nos dicunt
est idem intelligendū. **T**enemur em̄ habe-
re patiam animū ad cōtumelias sufferendū
si expediens fuerit. qñqz tamē oportet qz p-
umeliā illatam repellamus. maxime ppter
duo. **P**rimo ppter bonū eius qui pumeliā
infert. vt vitz eius audacia repinatur. et de
cetero talia nō attemptet. **J**uxta illō. puer.
xxvi. **N**ō de stulto iuxta stulticiam suā. ne si
bi sapiens videat. **A**lio mō ppter bonū ml-
torum quoz pfectus impeditur ppter cōm-
melias illatas. **U**n̄ grego. sup **E**zechielem
omei. ix. **I**ij quoz vita in exemplo imita-

tionis est posita. debent si p̄nt detrahentiū
sibi verba p̄scere. ne eoz p̄dicationem n̄
audiant qui audire poterāt. et ita in p̄auis
moribz remanentes bñ viuere contemnāt
Und^o rōnem p̄riam dicendū. qz audaciā
p̄uiciāns p̄umeliosi debet qz moderate re-
primere scz ppter officiū caritatis. nō ppter
cupiditatē p̄uani honoris. **I**ō dicit. puer.
xxvi. **N**e r̄ndear stulto iuxta stulticiā suā
ne limit ei efficiaris. **S**ed miles cristi
verbera nō debet vindicare. nam p paciam
om̄is tribulatō et aduersitas leuiter suppo-
ratur. **U**n̄ quinqz. c. x. **N**ulla pena nisi inui-
to. nullū habem^o nisi ab impatiētia dolorē
Et ovidius. iij. libro tristitū. **F**ert sapiens
om̄s casus patienter amarus. **P**ena nec in
domiā more recusat equi. **S**icut enī aurū
nobilissimū inter oīa metalla minus sonat
sub malleo. et quāto ip̄m est dulcius tanto
melius. sic vir dei contra iugū dei nō recal-
citat. nec de p̄cutoribz murmurat et vin-
dicat. sed quanto pl^o aduersitatis malleat
et pcutitur. tanto magis in laudē et honorē
om̄ipotentis concitat et deo app̄ximatur.
Unde **S**eneca epla. lxxvi. **C**ur ton^o quid
quid ei acciderit equo amio sustinebit. **I**ciet
enī illud accidisse lege diuina qua vniuersa
p̄cedunt. **I**deo quidaz de patribz dixit. qz
eodē inamo amore q misit deus p̄ filiū suū
vniuentū in mūdū ad patiendū p nobis
eodez amore ad huc deus suis dilectis mit-
tit p eo pati tribulatōes. et si pati non esset
maximū. deus pater nunqz filio illō impo-
sisset ex obedientia. ergo vnū ex melioribz
quod deus dat in hac vita est pro eo pati.
Hoc attendētes sancti martires innumera-
biles tribulatōes. fustigatōes et plagas pro
xp̄o patienter susceperūt. **U**nde legitur de
sancto **C**hristoforo chanaanico qui erat p̄ce-
rissime stature. in longitudine habebat. xij.
cubitos. qui dñ factus est xp̄ianus. alios q
torquebāt p fide cristi cōfortabat. **Q**ua-
de te vnus ex iudicibz in faciez eum p̄cussit
cui christoforus patienter vultum discoo-
periens. dixit. nisi xp̄ianus essem meā p̄nā
iniuriā vindicassem. ex eo aut q xp̄ian^o fuit
cogitans illud dictū xp̄i. **S**i quis te p̄cusse-
rit. et sine vindicta voluit deo complacere
Und^o querit vtz liceat vim iniurie repellere

quod necessitatis est sed etiam vult in bono vincere malum. quod perfectio est. et hoc dum se non solum cauet propter iniuriam sibi illatam detrahi ad odium. sed etiam pro sua beneficia inimicum intendit ad suum amorem pertrahere. sic sancti et perfecti fecerunt orando pro inimicis suis et bene faciendo eis. etc.

Tercia pars in qua

notatur magna temeritas obstinatorum peccatorum. Nam quia pharisei christum vincere non poterant verbis. tanquam obstinati malicia. nitentur eum vincere tormentis et lapidare. Sed christus contra eorum seueritiam suam exhibuit misericordiam occultatorem se abscondendo. non quidem in angulo templi quasi timens. nec in domuncula quasi fugiens. sed divina prece se invisibilem reddens pro mediis illorum ibat. Moraliter pharisei denotant mundanos lasciuos puellarum corruptores qui primo a christo et felicitate eterna sunt dinisi. etiam intra se corde et ore. Nam ore promittunt bona. corde mala intendunt. hi rot lapides christum iaciunt. quot temptatores suis mendacis puellis castis transmittunt et immittunt. Sunt enim homines triumphatores quadruplicem modum alliciendi puellas et mulieres. Primo exhortando blandis verbis et amatoris. Secundo si per dulcedinem verborum perficiunt. ad amaritudinem minas accedunt et puellas minus coangustant. De illis duobus modis habet datus. etc. De illis inueteratis dierum malorum. qui primo blande susannam pulsauerunt di. permiscere nobis quod in concupiscentia sumus? Que cum nollet. ea minus terruerunt dicentes. dicemus te testimonium etc. Tercio persuadent sic. iuuenicula pulchra es. nec continere poteris. potius consentire mihi qui potest tibi potero quam alteri qui nunquam bene tibi faciet. Et quarto promissione vestimentorum auri et argenti et etiam elenodiorum. quod tamen non soluit. promittit aliquid tunicam qui inuitis daret cyrotheciam. aut non bene non soluat. Sic his modis plures decipiuntur. que ratione relicta propter auaritiam et carnalem oblectationem piculose vinculantur. et de hoc habetur. etc. Accusatores. Amorem carnalis et timor atque auaricia. plerumque sensus debetant humanos et pervertunt opiniones. Ab his puella se cauere debet. nec pro sensum se inclinare. sed redarguere. Aug. etc. etc.

ik

iii. a mal. Duobus modis te si maculat malus si ei non consentias et si redarguas. Debet igitur puella pro mediis virtutis cum christo ire. non declinare se ad extrema que sunt viciosa. et ille lesa pertransiet. Contra enim has quatuor inuersiones sunt quatuor virtutes cardinales quasi quatuor pedesque. mediantibus quibus quilibet cauere potest ne succubatur. Prima est. Temperantia refrenans blandam exhortationem. Fortitudo firmans duram minationem. Prudentia considerans falsam persuasionem. Iusticia regnans in iniustam permissionem. Nam quicumque a lapidatoribus siue hominibus malis ualoribus cupit saluari. pro mediis hanc virtutem trahat. Tenet enim medium et extrema eorum siue viciosa. etc. etc. Primo namque temperantia hanc corruptorem refrenare quod cito enim quod blandis exhortationibus carnis inuadit. ut puta delectatione comedendi. bibendi. dormiendi. luxuriandi et hominibus. statim spiritus assessor corporis. corpus quali equum pro prece ascendere. et freno temperantie stringere et dirigere debet in medio. quoniam pro excessum ad intemperantiam. nec pro defectum ad insensibilitatem cadere possit. In primo. In chamo et freno maxillas eorum constringe. scilicet eorum qui ambulat in medio virtutum. quia per excessum et defectum earum siue approximant ad te. Temperantia enim a Tullio sic describitur. etc. est virtus animam regens circa delectationes corporales. siue circa delectationes sensuum. Sicut enim deus omnia creauit in numero pondere et mensura. et nichil esse voluit sine modo. nunquam enim fecit unum dierum quin etiam alterum faceret. saltem in ordine entium. ut sic unum esset alterius refrenatiuum et temperatiuum. Propter quod diuersa sunt anni tempora. ut fiat quedam temperantia. Si enim spiritus esset estas. calor immoderatus uniuersa adureret. Et si spiritus foret hyems frigus stringens nihil nasci permitteret. propter quod dies successit nocti et nox diei ut unum alio temperet. Sic etiam temperantia est omnium virtutum et omnium actuum humanorum et passionum modificatiua. Debet ergo quilibet hanc virtutem tenere. ne pro intemperantia excedat. vel pro insensibilitatem deficiat. quod utrumque est viciosum et vitiosabile. Sed diceret aliquis ergo sanctissimi viri qui cinere cibos miscuerunt et aquam viciosa et vituperabiles fuerunt deficientes a medio quali insensibiles.

l

83

Rūdet sc̄tis **A**lbas sc̄da sc̄de. q. cxlij. q̄
 om̄e illd̄ qd̄ p̄nat̄ ordini naturali ē viciōsū
 Natura at̄ delectatōem appōsūt opatiōibz
 necessarijs ad vitāz hoīs. ⁊ iō natural' ordo
 requirit vt hō intantū hmōi delectatōibz
 vtatur. q̄m̄ est necessariū saluti humane
 vt q̄m̄ ad p̄uatōem indiuidui. vel q̄m̄
 ad p̄uatōem sp̄i. Si quis ergo intantum
 delectatōz restringeret q̄ p̄mitteret ea q̄
 sunt necessaria ad p̄uatōem nāc peccaret
 quasi ordini naturali repugnās. ⁊ hoc p̄inz
 ad viciū insensibilitatis. Sciendū tamen
 q̄ ab huiusmodi delectationibus p̄sequen
 tibz hmōi opatōes. q̄nqz laudabile ē p̄ etiā
 necessariū abstinere p̄pter aliquem finem.
 sicut p̄pter sanitatē corpālē aliq̄ abstinēt a q̄
 busdā delectatōibz cibi ⁊ potus ⁊ venetis.
 ⁊ etiā p̄pter executōem alicui⁹ officij. sic etiā
 abletas ⁊ milites necesse ē a mltis delecta
 tōibus abstinere. vt officiū p̄pziū exequāt
 et simile penitētes ad recuperandā aīme sani
 tatem. abstinētia delectabiliū quasi quadā
 dicta vntur. ⁊ hoīs volentes p̄templatōi
 et rebus diuinis vacare optet q̄ magis se
 a carnalibz abstrahāt. nec aliq̄d p̄dictorūz
 ad insensibilitatis viciū p̄inet. qz sūt fm̄
 rectā rōnez. **D**ico ergo q̄ sc̄i vici illa absti
 nentia a delectatōibz vtēbant. ponentes ci
 neres vel hmōi i cibum. n̄ quasi p̄pter se ab
 horrentes delectatōes vt fm̄ se malas. sed
 p̄pter aliquē finem laudabilē. vt scz carnez
 subderēt sp̄i. motus carnis rep̄merēt. ⁊ se
 ydoneos ad altitudinē cōtemplatōis red
 derent. **S**ic etiā **D**an. x. dicit **D**aniele
 qui iugebat triuzebdomadaz temp⁹ panē
 desiderabilē non comedit ⁊ caro ⁊ vinū nō
 intrauēt in os eius. ⁊ deus dedit illi sc̄iam
 et disciplinā in om̄i libro ⁊ sapia. **S**c̄da
 virtus. i. fortitudo habet iōem firmare in
 bono contra minas ⁊ terrores. Sicut enīz
 bona lozica militē facit secuz aggrediendo
 ardua. ⁊ sustinere plagas ⁊ iacula. Sic for
 titudo militē xp̄i incliat ad faciendū magna
 tolerare patiēter aduersa. nec tiere minas
 hoīam. **C**ū p̄bz. iij. etbi. fortitudo est ag
 gressus terribiliū vbi mors imminet p̄pter
 bonum p̄mune saluandū. **D**eber etiā hō
 cauere ne a medio discedat. debet esse enīz
 ita fortis q̄ potius oēm penam corporalem

sustineret. ⁊ etiā dānum omniū rez. q̄ in
 vnico actū contra deū faciat. **S**ed quidam
 sunt ita timidi q̄ potius decem mortalia cō
 mitterent pctā. q̄ q̄ vnus digiti lesionez
 vl q̄ minus est vni⁹ denarij dānificatōz pa
 terentur. **C**ontra q̄s dicit math. x. Nolite
 timere eos q̄ occidūt corpus. **E**t **C**zechiel
 .ij. Ne timeas eos neqz sermones eoz me
 tuas. **S**ed queris an timor hmōi hūan⁹
 aliquāliter timentem excuset a peccato. **E**t
 videt q̄ sic. **I**n decretis. i. q. i. dicit. **C**um
 passus ⁊ inuitis ab hereticis ordinatis co
 lozem habet excusatōis. **D**icit **A**lomas in
 sc̄da sc̄de. q. cxlij. ar. iij. q̄ timor intantū hz
 rōnem pcti inc̄ptum est s̄ ordinē rōnis. **R**a
 tio aut̄ iudicat quedā mala magis esse fugiē
 da alijs. **E**t ideo quicūqz est vt fugiat ma
 la. que sunt fm̄ rōnē magis fugienda. si nō
 refugit mala. que sūt minus fugiēda. nō est
 peccatum. sic magis fugienda est mors cor
 palis q̄ amissio rez. **U**nde si quis p̄pter tio
 rem mortis latronibz aliq̄d p̄mitteret aut
 daret excusaret a peccato quod incurreret
 si sine causa legitima p̄termissis bonis q̄bus
 esset magis dandū peccatoribz largiretur.
Si autem per timorem aliquis fugiens
 mala que fm̄ rōnem sunt minus fugienda
 incurrat mala que sc̄dm rōnez sunt magis
 fugienda. non posset totaliter a pctō excusa
 ri. qz timor talis inordinatus esset. **S**unt
 aut̄ magis timēda mala aīe q̄ mala corpis
 et mala corpis q̄ exteriorū rez. **E**t ideo si
 quis incurrat mala anime id ē pctā fugiēs
 mala corpis. puta flagella vel mortem. aut
 mala exteriorū rez. puta damnū pecunie
 non excusatur totaliter a peccato. diminiue
 tamen sc̄dm aliq̄d peccatū eius. quia pec
 catum minus voluntariū est quod ex timo
 re agitur. **I**mponitur enim homini quedā
 necessitas aliq̄d faciendi contra rōnem.
 p̄pter imminentē timorem. **S**ic autēz inoz
 dinatus timor quādoqz consistit in solo ap
 petitu sensitiuo. non supueniente consensu
 rationalis appetitus. et sic nō est peccatum
 mortale sed solum veniale. **Q**uādoqz ve
 ro huiusmodi inordinatus timor pert̄ngit
 vsqz ad appetitū rationalem. qui dicitur
 voluntas que ex libero arbitrio refugit ali
 quid. nō fm̄ rōnē. ⁊ talis iordatio timoris

Dominica

quandoq; est pctm mortale. qñq; veniale.
Si enim q; ppter timorem q; refugit pctm
mortis vel q; duncq; alio tpe malum. sic di
spolitus est vt faciat aliqd; p;hibitu vel p;ter
mittat aliqd; qd; est p;ceptum in lege di
uina. talis timor est pctm mortale alioquin
erit veniale. **Tercia** virtus cardinalis e
prudentia que cauet falsas p;suasiones. **P**
la enim fm Boeciũ rez eximis metit. **I**ta
sicut galea militis caput defendit ab ictib;
sic prudentia rōnem que caput est aine diri
git recte. et cauet ne malicia vulneret. **S**cit
enim hō p istam quid eligendū. qd; p;cedēdū
quid credendū. qd; iudicandū. quādo loq̄n
dum. quā tacendū et sic de alijs. **p**uerb. xv.
Ut prudens dirigit gressus suos. **S**ed q̄
liter hoc fiat. docet **Seneca** d; copia v;boꝝ
Si inquit prudens e anim; tuis. trib; tem
poribus dispense. p;ntia ordina. futura pro
uide. p;terita recordare. nā qui nichil de p;te
ritis cogitat vitā pdit. qui nichil de futuro
p;meditat; incautus incidit. **B**orat; ergo ad
prudentiā q;libet fidel. **Barb. x.** Estote pru
dentes sic serpētes. **S**erpentis eni triplex e
prudētia quā nos p; mūdi insidias p; cuitā
dis p;iclis debem; imitari. **P**rio fm hiero.
Non; corp; p; salute capitis expōit. q; caput
involuit. **Q**uerūt eni incātatores venenūz
que sunt in capitib; spētū ad medicamēta
vite p;ferentia. serpens bona hec p;senties ca
put suū inter spinas corpis involutū absco
dit. **I**sto mō nos pro xpo capite nō nos et
nā debem; exponere. et ppter honorem dei
iniuriā sustinere. tā in corpib; q; in rebus.
Secda prudentia q; obturat aures suas ne
audiat incantatorē. **I**ta vnā aurem applicat
ad petrā. et aliā cū cauda obturat. **S**ic nos
facere debem; p; corruptores hoiez alliciētes
sub spē amicitie ad vicia mōi. **I** carnis. mal
suggestiōib; et exēpl; puerf. **Q**ñ ergo tales
incātāt supiorē ptē rōis vnā aurē xpo q; est
petra p;ungam. **i. corint. x.** Et inferiorē ob
torem; cogitatōe finis et mortis nēe. q; e cau
da corpis et vite nēe. ne illi q; blāde nobis
voluptates suggeēt p;trahant ad p;ensum
Tercia prudentia q; pellem veterē deponit
quā em; lenescit et p;ringine corp; suū graua
ti sentit. trāsit ad angustū foramē alic; petre
vbi pellem veterē oīno relinqt. et sic enoua

Judica

tur et sanat. **P**etra est xps cui; foramē sūt
ipsius plurima vulnera. **C**ū ergo veterē pel
lem. i. nām p;uersatōem corruptā. et abomi
nabile deponere volum;. deuota p;templati
one et recordatiōe passiois xpi p; illa foramē
na trāsiam;. **Exo. xxxij.** ponā te in foramē
petre. et p;tegā te tertia mea. et **Can. ij.**
Veni columba mea in foramibus petre
Quā dulciter et amicabile; xps aiā de
uotam ad sue recordatiōz passiois inuitat
Est ei de xpo et aiā p;passionata sic d; **P**ro
mo et cyspe. **D**e quib; narrat **Quidius** li.
iij. meiba. **F**uit em; priamus iuuenis pulcē
rimus. **C**yspe iuuecla pulcērima. q; in ciui
tate babilonica in vicinis et p;iunctis hira
bāt domibus. diligentes se ita mirabile; q; p;
timā et futurā pietis sibi inuicē colloquētes
p;ceptis suos exp;mebāt. vt inuicē possent
p;iugi. **p**duxerūt inter se. q; de p;ntis domib;
nocte exirent. et extra ciuitatē in siluam sub
quadā moro arbore p;uenirēt. et iuxta fontē
qui erat ibi amor; suoz negociūz adimple
rent. **D**uella em; succensa amore. primo ve
nit ad fontē. sed cū vidisset leenā litibundā
ad fontem venientē. et timore eius fugeret
et lateret. **p**eplū eius cecidit. quā inuēitā lee
na ore sanguinolento cruentauit et recessit
postea venit priam; ad fontē sub moro et p;
plum **C**yspe cruentatū inueniēs. estiauit eā
deuorata; a fetis. et sic occasione amoris sui
mortuā et p;sumptā. **p**dolens igit; et plangēs
gladio p;prio se interfecit. et latera sua p; eni
sem p;rium transtuerberauit. ita q; sanguis
morientis exiliens fructus mori qui p;mit;
erant albi in nigredinē trāsmutauit. et sic ex
tūc mor; fructus nigros et rubros d;portauit
Tandē d; cyspe excusso timore leene. que
iā recesserat ad fontē veniēs fructus arboris
in nigros mutatos admicās. et priamū trās
firum p;prio gladio repiēs. et hoc amore sui
factum fuisse p;piens ense ei; p;prio se etiam
interfecit. et in eundē gladiū se cōiecit. et sic
cum amico vitā finiuit. **Q**uid priamus
nisi dei filius. **C**yspe d; anima deuota qui
se a principio mirabiliter dilexerunt. et per
caritatem et amorem coniungi inuicem de
creuerunt. dato tamen q; essent vicini et p;
miles natura; eo q; ad imaginē dei aiā est
facta quidā in p;ies. i. pctm ade p;iunctōem

